

De Protestantse kerk van Húns

Op één van de hoogste terpen van Westergo werd omstreeks 1200 een aan de heilige **Nicolaas** gewijde kerk gebouwd, de kerk hoorde destijds bij het klooster Monnike-Baaium onder Winsum. Archivalisch is er praktisch niets bekend over kerk en inrichting. Men kan echter uit analyse van het muurwerk wel enige conclusies trekken over de ouderdom van het gebouw. Vooral de noord- en koormuur geven aanwijzingen voor de ouderdom; de zuidmuur en het zuidelijke muurwerk van het koor zijn in de negentiende eeuw voor een groot deel bepleisterd en hierdoor zijn veel sporen onder een laag cement verdwenen.

Exterieur

De eerste aanzet van de kerk moet gebouwd zijn rond 1200, in een **romaanse** stijl, hiervoor is een dichtgemetseld rondbogig venster aan de noordzijde nog een stille getuige. In deze noordmuur zijn twee dichtgemetselde ingangen zichtbaar; vermoedelijk heeft men de kerk niet lang na de eerste bouw in westelijke richting een weinig uitgebreid, de nieuwe ingangspartij, nu ook dichtgemetseld, vertoont resten van een gotische vormgeving. Misschien is toen ook de toren als een soort westwerk opgenomen in het kerkgebouw. Het schip van de kerk werd aan de oostkant afgesloten met een vijfzijdig koor, maar het is ook mogelijk dat het koor oorspronkelijk gewoon rond is geweest, door de verbouwingen en verhogingen van het muurwerk zijn veel sporen verdwenen.

De noordmuur vertoont tientallen sporen van verbouwingen waarbij allerlei soorten steen zijn gebruikt. In de noordmuur is door de gebruikte steensoort ook zichtbaar dat zich vermoedelijk een sacristie heeft bevonden aan de noordkant van de kerk. Langs de dakrand bevindt zich een rij “keperfriezen” in een afwijkende vorm.

In later tijd heeft men in de noordmuur een groot gotisch venster aangebracht, en ook in de zuidelijke koormuur en in de zuidelijke muur van het schip zijn vensters aangebracht in gotische stijl.

Toren

Door de bepleistering is het niet vast te stellen of de huidige westmuur van het onderste deel van de toren nog uit de middeleeuwen dateert, maar in 1846 is de stenen bovenbouw vervangen door een houten bovenbouw met ingesnoerde spits, deze bovenbouw rust op zware balken in de voerkerk. De oude klok, in 1617 gegoten door **Hans Valck** uit Neurenberg, werd opnieuw in de nieuwe toren opgehangen. In 1888 kreeg de toren een uurwerk, de wijzerplaat uit dat jaar werd in 1926 vervangen door een nieuwe wijzerplaat, de oude wijzerplaat staat nu tegen de noordmuur.

Interieur

Van het middeleeuwse interieur is niets bewaard. Een groot deel van het huidige meubilair dateert uit de eerste helft van de zeventiende eeuw: de **preekstoel**, twee niet overhuifde **herenbanken** (vermoedelijk bedoeld voor de kerkvoogden en diakenen), een **doophek** en van een avondmaalstafel met bijbehorende banken is slechts één **bank** bewaard, tegenwoordig in de voerkerk geplaatst. Een opvallend onderdeel van het interieur vormen de zes originele, nog steeds bruikbare **olielampen** die in de kerk hangen.

In de vloer een aantal **grafstenen**, op de steen voor de laatste pastoor van Húns, de op 8 maart 1577 overleden Sibren Jacops, is de miskelk met hostie gaaf bewaard gebleven. Ook zijn persoonlijke familiewapen is erbij afgebeeld, met een huismerk. De andere zerken zijn van

eigenerfde boeren uit Huins. De trap die van de straat af leidt naar de kerk bestaat ook uit grafstenen die of uit de kerk afkomstig zijn of eerder graven op het kerkhof hebben gedekt.

Het orgel

Het orgel, rond 1875 gebouwd voor de kerk van Leons, werd in 1961 in de kerk van Húns geplaatst omdat men de kerk van Leons wilde afbreken. Op basis van stilistische verwantschap met het orgel in Brantgum wordt het orgel toegeschreven aan Willem Hardorff.

Het instrument heeft één klavier, lopend van C – f''' met aangehangen pedaal, en heeft de volgende dispositie:

Prestant 8 vt
Holpijp 8 vt
Viool de Gambe 8vt
Octaaf 4vt
Fluit d' amour 4vt
Woudfluit 2vt
Salicet 2vt
Dulciaan 8vt

Het laatste register is in 1883 door de Firma Bakker & Timmenga op een al daarvoor gereserveerde sleep gezet. Bijzonder is dat het orgel nog altijd van wind moet worden voorzien door een pûstertraper!

Het interieur van de kerk en het orgel zijn in 2013 gerestaureerd. De buitenkant van de kerk wacht nog altijd op een restauratie.

- L.K. van der Meer